



KOMUNIKAT PRASOWY nr 83/25

Luksemburg, 3 lipca 2025 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-582/23 | [Wiszkier]¹

Konsument w upadłości: sąd upadłościowy powinien móc zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwy charakter warunków umownych

Badanie to może zostać przeprowadzone niezależnie od tego, że lista wierzytelności została zatwierdzona i jest wiążąca

W Polsce ogłoszono upadłość osoby fizycznej. Większość wierzytelności, umieszczonych na liście sporządzonej przez syndyka, wynika z umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do franka szwajcarskiego, którą upadły zawarł 12 lat wcześniej jako konsument. Uznał on wszystkie te wierzytelności, a ich lista została zatwierdzona przez sędziego-komisarza.

Na podstawie tej listy sąd upadłościowy powinien teraz albo ustalić plan spłaty wierzytelności, albo stwierdzić, że dostępne aktywa są wystarczające do spłaty wszystkich długów, co sprawia, że plan staje się zbędny. Na tym zaawansowanym etapie postępowania sąd ten uważa jednak, że umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, które mogą powodować jej nieważność. Gdyby tak było, wierzytelności banku byłyby niższe od wierzytelności figurujących na liście, a nawet w ogóle by nie istniały. Jednakże do tej pory potencjalnie nieuczciwy charakter warunków tej umowy nie był badany.

Zgodnie z prawem polskim lista wierzytelności jest wiążąca dla sądu upadłościowego, który nie jest uprawniony do badania warunków umownych. Może on jedynie zwrócić się do sędziego-komisarza o przeprowadzenie takiego badania i, w razie potrzeby, zmianę listy wierzytelności. Ponadto, normy proceduralne nie przewidują możliwości zarządzenia środków tymczasowych mających na celu uregulowanie sytuacji upadłego konsumenta do czasu zakończenia tego badania.

Sąd upadłościowy zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o ustalenie, czy przepisy krajowe dotyczące postępowania upadłościowego osób fizycznych skutecznie chronią prawa, jakie prawo Unii² przyznaje konsumentom.

Trybunał udzielił odpowiedzi przeczącej.

Wobec braku uprzedniego badania nieuczciwego charakteru rozpatrywanych warunków, **prawo Unii nakłada na sąd upadłościowy obowiązek dokonania z urzędu tej oceny i wyciągnięcia z tego niezbędnych konsekwencji.** Konieczność zwrócenia się do sędziego-komisarza groziłaby przedłużeniem postępowania upadłościowego, a tym samym niepewnej sytuacji finansowej upadłego konsumenta. Z tego względu mógłby on zostać zniechęcony do wykonywania swoich praw wynikających z prawa Unii, co czyniłoby stosowanie tego prawa nadmiernie utrudnionym.

Okoliczność, że lista wierzytelności uzyskała **powagę rzeczy osądzonej, niekoniecznie stoi na przeszkodzie takiemu badaniu.** Jest ono uzasadnione interesem publicznym związanym z ochroną konsumentów, zagwarantowaną w prawie Unii.

Sąd upadłościowy powinien również mieć możliwość zastosowania środków tymczasowych zapewniających pełną skuteczność tej ochrony. Biorąc pod uwagę okoliczności rozpatrywanej sprawy, sąd ten będzie musiał ocenić, czy w tym celu konieczny jest środek zmierzający do obniżenia potrąceń dokonywanych z wynagrodzenia upadłego konsumenta do czasu wydania orzeczenia w przedmiocie nieuczciwego charakteru warunków danej umowy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie wyroku](#) są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Pozostańmy w kontakcie!



¹ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

² [Dyrektywa Rady 93/13/EWG](#) z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.